

Sygnatura akt: I C 430/19 upr

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

15 października 2019 roku

Sąd Rejonowy w Wąbrzeźnie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Hanna Woźniak

Protokolant: sekretarz Jacek Kutta

po rozpoznaniu w dniu 15 października 2019 roku w Wąbrzeźnie na rozprawie

sprawy z powództwa: **(...) (...) S.A. w L.**

przeciwko: **A. W.**

- o zapłatę

I. zasądza od pozwanej A. W. na rzecz powoda (...) (...) S.A. w L. kwotę 7.088,38 zł (siedem tysięcy osiemdziesiąt osiem złotych trzydzieści osiem groszy) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie naliczanymi od tej kwoty od 5 marca 2019 roku do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałej części;

III. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 2.396,03 zł (dwa tysiące trzysta dziewięćdziesiąt sześć złotych trzy grosze) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sędzia

Hanna Woźniak

ZARZĄDZENIE

1. (...) C;

2. (...)

W., 15/10/2019

SSR Hanna Woźniak

Sygn. akt I C 430/19 upr

UZASADNIENIE

W dniu 5 marca 2019 roku powód (...) (...) S.A. w L. działając przez pełnomocnika będącego radcą prawnym wniósł do Sądu pozew przeciwko A. W. domagając się zapłaty kwoty 11.588,38 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, a także zasądzenia kosztów procesu. Uzasadniając swoje żądanie powód wskazał, iż dochodzona wierzytelność powstała w związku z udzieleniem pozwanej pożyczki nr (...) w dniu 06.12.2017 przez (...). Wierzytelność ta została następnie zbyta na rzecz (...), a w dalszej kolejności na rzecz powoda (k.2-4).

W dniu 26 marca 2019 roku Sąd Rejonowy w Wąbrzeźnie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym w sprawie o sygn. (...), w którym uwzględnił w całości żądanie powoda zawarte w pozwie (k.46).

W skutecznie wniesionym sprzeciwie od wskazanego nakazu zapłaty pozwana zastępowana przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu, zarzucając brak umocowania pełnomocnika strony powodowej do dochodzenia roszczeń w procesie cywilnym, a więc także w niniejszej sprawie, brak zawiadomienia o cesji wierzytelności, nieważność umowy pożyczki, występowanie klauzul niedozwolonych w odniesieniu do opłaty za udzielenie pożyczki oraz prowizji (k.49-56).

W dalszym piśmie procesowym strona powodowa podtrzymała swoje żądanie (k.73-74v).

Sprawa podlegała rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny

W dniu 6 grudnia 2017 roku A. W. zawarła z (...) we W. pisemną umowę pożyczki nr (...). Kwota pożyczki wynosiła 12.000 złotych i została ona udzielona na okres do 21 grudnia 2020 roku. Tytułem pierwszej transzy pozwana otrzymała do dyspozycji kwotę 6.000 zł, natomiast kwota 6000 zł pochodząca z drugiej transzy miała zostać przeznaczona pokrycie opłaty za udzielenie pożyczki – 1.500 zł oraz opłaty prowizyjnej wynoszącej 4.500 zł. Oprocentowanie pożyczki było stałe i wynosiło 10% w stosunku rocznym. Kwota naliczonych odsetek kapitałowych za cały okres kredytowania wynosiła 1.967,93 zł. Pozwana zobowiązała się do terminowego zwrotu pożyczki wraz z odsetkami w 36 miesięcznych, równych ratach w wysokości 387,99 zł każda płatnych do 20 każdego kolejnego miesiąca, począwszy od 22.01.2018. Za okres opóźnienia w spłacie rat pożyczkodawca był uprawniony do naliczania odsetek karnych równych dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie.

Dowód:

- **umowa pożyczki (k.5-7);**

- **formularz informacyjny dot. kredytu konsumpcyjnego z tabelą opłat i prowizji (k.8-10).**

W dniu 11 września 2015 roku (...) Sp. z o.o. Sp. j. we W. (po przekształceniu (...)) zawarła z (...) w W. umowę przelewu wierzytelności, w oparciu o którą 8 grudnia 2017 roku zbyła wierzytelność względem A. W. wynikającą z umowy nr (...) w łącznej kwocie 11.355,33 zł.

Dowody:

- **umowa przelewu wierzytelności z aneksem nr (...) i załącznikiem (...) do tego aneksu (k.14-16v, k.18);**

- **postanowienie sądu rejestrowego (k.17);**

- **oświadczenie cedent o dokonaniu cesji praw (k.19).**

A. W. dokonała spłaty pożyczki w zakresie kwoty 1.670 zł.

Dowód:

- **zestawienie spłat i sposobu ich rozliczenia (k.13)**

W związku z opóźnieniem w zapłacie dwóch pełnych rat pożyczki i powstaniem zaległości w kwocie 1.067,03 zł, (...) w piśmie z 17 sierpnia 2018 roku wypowiedział A. W. umowę pożyczki.

Dowód:

- zawiadomienie o wypowiedzeniu umowy z potwierdzeniem odbioru (k.11)-12v

W dniu 20 grudnia 2018 roku (...) zawarł z (...) (...) w L. umowę przelewu wierzytelności, na podstawie której przeniosła na powoda wierzytelność względem A. W. wynikającą z umowy nr (...), wynoszącą 11.355,33 zł,

Dowody:

- umowa przelewu wierzytelności z załącznikiem nr 1(k.20-21, k.32);

- oświadczenie o zapłacie ceny (k.26);

- oświadczenie o dokonaniu cesji praw (k.33).

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się częściowo uzasadnione.

W przedmiotowej sprawie powód dochodził spełnienia przez pozwaną zobowiązania wynikającego z umowy pożyczki gotówkowej nr (...), w związku z przelewem wierzytelności na jego rzecz.

Zgodnie z art. 509 § 1 k.c., wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Przelew wierzytelności jest umową, na podstawie której dotychczasowy wierzyciel przenosi wierzytelność ze swojego majątku do majątku osoby trzeciej, a przedmiotem przelewu jest wierzytelność istniejąca, którą cedent może swobodnie rozporządzać i która jest w dostateczny sposób oznaczona (indywidualizowana). W tym zakresie konieczne jest wyraźne określenie stosunku zobowiązaniowego, którego elementem jest zbywana wierzytelność.

W oparciu o zaprezentowane przez powoda dowody, w szczególności umowy przelewów wierzytelności wraz z załącznikami, Sąd przyjął, iż (...) (...) w (...) wykazał swoje następstwo prawne.

Podstawę prawną roszczenia powoda stanowił art. 720 k.c., zgodnie z którym przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Umowa pożyczki w świetle unormowań kodeksu cywilnego może mieć zarówno charakter odpłatny, jak i nieodpłatny, a do głównych świadczeń stron należy zaliczyć udostępnienie określonych środków finansowych do korzystania na określony czas (po stronie pożyczkodawcy) oraz zwrot tych środków (po stronie pożyczkobiorcy).

Pozwana jest konsumentem, który zawarł umowę z przedsiębiorcą prowadzącym działalność gospodarczą w zakresie udzielania pożyczek gotówkowych i posługuje się wzorcami umownymi, dlatego zastosowanie w niniejszej sprawie winny znaleźć także przepisy ustawy z dnia 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim (Dz.U.2018.993 j.t.), w szczególności art. 3 ust. 1 i ust. 2 pkt 1, zgodnie z którymi przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255 550 złotych albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi, przy czym za umowę o kredyt konsumencki uważa się między innymi umowę pożyczki.

Mając na względzie stanowisko pozwanej, która zanegowała zasadność naliczenia opłaty za udzielenie pożyczki oraz opłaty prowizyjnej, rolą Sądu była ocena postanowień zapisów umownych pod kątem ich zgodności z przepisami o zobowiązaniach umownych i ochronie konsumenta przed niedozwolonymi klauzulami umownymi.

Art. 385¹ i nast. k.c. regulują materię niedozwolonych postanowień umownych, nazywanych także klauzulami abuzywnymi. Celem wprowadzenia tych przepisów do porządku prawnego był zamiar zapewnienia konsumentom skuteczniejszej ochrony w stosunkach umownych z profesjonalistami oraz potrzeba uwzględnienia postanowień dyrektywy nr 93/13/EWG z 5 kwietnia 1993 r. o nieuczciwych warunkach w umowach konsumenckich (Dz.Urz. WE z

1993 r. L 95). Przepis art. 385¹ § 1 k.c. stanowi, że postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Należy wyjaśnić, że wynagrodzeniem za korzystanie przez pożyczkobiorcę z kwoty uzyskanej w ramach pożyczki są zasadniczo odsetki, których górny pułap w celu zapobieżenia lichwie został wyznaczony przepisem art. 359 § 2¹ k.c. - jako dwukrotność odsetek ustawowych. Strony pożyczki łączył dobrowolny stosunek zobowiązaniowy i to one autonomicznie mogły decydować o warunkach zawartej umowy. Pierwotny wierzyciel udzielając pożyczki, co do zasady był uprawniony do obciążenia kontrahenta kosztami/opłatami za różne czynności związane z zawarciem umowy, w szczególności prowizją. Za niedopuszczalną należy uznać jednak sytuację, w której jedna ze stron wykorzystując swoją pozycję profesjonalisty, kształtuje wzorzec umowny w ten sposób, że wprowadza do niego konstrukcję prawną prowadzącą do pokrzywdzenia drugiej strony – konsumenta, poprzez jego obciążenia nadmiernymi, rażąco wygórowanymi kosztami znacznie odbiegającymi od faktycznie poniesionych wydatków. Umowa pożyczki sformułowana zgodnie z zasadami uczciwego i rzetelnego obrotu na rynku kapitałowym powinna jasno określać, które opłaty/provizje stanowią zysk pożyczkodawcy, a które są pobierane na pokrycie konkretnych kosztów ponoszonych przez niego w związku z zawartą umową i jej obsługą. Wspólną cechą ustalania wysokości wszelkich opłat/provizji, jest to że muszą one stanowić ekwiwalent świadczonych usług i co do zasady odpowiadać rzeczywistym kosztom poniesionym z tego tytułu.

Za niedozwolone klauzule umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., należy więc uznać te postanowienia, które pod postacią opłaty pobieranej formalnie na poczet pokrycia kosztów konkretnych czynności, faktycznie stanowią dla pożyczkodawcy wyłącznie źródło zysku. Przywołany przepis art. 385¹ § 1 k.c. chroni konsumenta, jako słabszego uczestnika obrotu w relacjach z przedsiębiorcą - profesjonalistą w danej dziedzinie. W sytuacji, gdy przedsiębiorca narzucił pożyczkobiorcy (konsumentowi) wszystkie warunki umowy, w tym także dotyczące dodatkowych kosztów i opłat, nie pozostawiając mu żadnego wyboru, zachodzi nieusprawiedliwiona dysproporcja praw i obowiązków stron umowy - na niekorzyść pozwanego.

W przedmiotowej umowie pożyczki określono, że A. W. zapłaci na rzecz pożyczkodawcy opłatę za udzielenie pożyczki w kwocie 1.500 zł. W ocenie Sądu wskazana opłata nie jest nadmierna i wynosi 25% kwoty faktycznie otrzymanej przez pożyczkobiorcę, a więc tyle, ile zazwyczaj pobierają banki, w związku z zawarciem umowy kredytowej. Tym samym wskazane postanowienie umowne nie narusza dobrych obyczajów i nie stanowi klauzuli abuzywnej.

Odmienne stanowisko należy natomiast przyjąć w odniesieniu do opłaty prowizyjnej w kwocie 4.500 zł, której wysokość w ocenie Sądu jest nadmierna, a tym samym nieadekwatna do wartości zaciągniętego przez pozwaną zobowiązania, generowała ona dla pożyczkodawcy dodatkowy zysk, a unormowanie umowne ją przewidujące stanowiło faktyczne obejście przepisów o odsetkach maksymalnych (art. 359 § 2¹, § 2² i § 2³ k.c.). Postanowienie to nie zostało uzgodnione indywidualnie z pozwaną, rażąco naruszało jej interesy, kształtowało obowiązki w sposób niezgodny z dobrymi obyczajami i nie wynikało z kalkulacji rzeczywistych kosztów. Tym samym zapis umowy pożyczki dotyczący opłaty prowizyjnej, zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. nie wiązał pozwanej, jako niedozwolona klauzula umowna, a więc nie jest ona zobowiązana do zapłaty tej należności.

Nawet gdyby przyjąć, że w odniesieniu do wspomnianej prowizji nie znajdują zastosowania przepisy dot. klauzul niedozwolonych, to postanowienie umowy w tym zakresie i tak trzeba uznać za nieważne (art. 58 § 1 i 2 k.c.), ponieważ pozostaje w sprzeczności z zasadami współzycia społecznego (art. 5 k.c.) oraz przepisami regulującymi odsetki maksymalne (art. 359 § 2¹ - § 2³ k.c.).

Uznając, iż zobowiązanie do pokrycia opłaty prowizyjnej nie wiąże pozwanej, kwotę dochodzoną pozwem należało zredukować o 4.500 zł (powód dochodził tylko 4.006,80 zł, a w pozostałym zakresie na poczet opłaty prowizyjnej zaliczył dokonane wpłaty). Zobowiązanie pozwanej wynosi więc 7.088,38 zł, dlatego też kwota w takiej wysokości

została zasądzona na rzecz powoda w pkt I wyroku, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wymagalności roszczenia, tj. od 5 marca 2019 roku do dnia zapłaty. W pozostałym zakresie powództwo było nieuzasadnione i podlegało oddaleniu (pkt II sentencji).

Zarzut pozwanej dotyczący braku umocowania pełnomocnika powoda do występowania w niniejszej sprawie był chybiony, ponieważ z treści pełnomocnictwa procesowego ogólnego (k.34) w sposób niebudzący wątpliwości wynika, iż uprawnia ono do: „dokonywania w imieniu Spółki wszelkich czynności [...] **w ramach lub w związku z art. 91 k.p.c.**”, jedynie rozszerzonych o szczegółowe czynności wymienione w pkt 1-7 pełnomocnictwa, a nie wyłącznie do tych szczegółowych czynności. Natomiast kwestia, czy pozwaną faktycznie zawiadomiono o cesji wierzytelności, mogłaby mieć znaczenie tylko w sytuacji, gdy dokonała ona spłat na rzecz pierwotnego wierzyciela, nie wiedząc o następstwie prawnym, co jednak nie miało miejsca.

O kosztach procesu w pkt III wyroku postanowiono zgodnie z zasadą ich stosunkowego rozdzielenia, wyrażoną w treści art. 100 k.p.c., przyjmując że powód wygrał proces na poziomie 61,17 %, a jego koszty wynosiły 3.917 zł (3.600 zł kosztów zastępstwa procesowego + 300 zł opłaty od pozwu + 17 zł opłaty skarbowej od czynności złożenia dokumentu stwierdzającego udzielenie pełnomocnictwa). Tym samym pozwana winna pokryć koszty procesu powoda w zakresie 2.396,03 zł.

Sędzia

Hanna Woźniak

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

(...)

3. (...)

W., 05.11.2019

SSR Hanna Woźniak